

som det ærede Medlem. Det at skulle miste sin Stilling — og det betyder det for mange her i Danmark, hvis de gøre noget saadant — er ikke hver Mands Sag. Der er ikke Tvivl om, at hvis en Lærer i den danske Folkeskole gik ud af Folkekirken, var han færdig med det samme, og om det ikke vil gaa slet saa strengt til for andre Embedsmænd, er det dog sikkert nok den almindelige Opfattelse, at de i mange Tilfælde vilde komme paa det sorte Bræt ved at træde ud af Folkekirken. Men selv om de overvandt Hensynet dertil, har det ogsaa Betydning for deres Børn. Man vil nødigt gaa den Vej, naar man betænker, hvad det betyder for Børnene i deres Omgangskreds, i Skolen, naar de fra Begyndelsen af, for de selv vilde det mindste om Betydningen deraf, blive stillede i en saadan Undtagelsesstilling. Det kan nok være et Tryk paa en Mand til ikke at gøre dette, som maaske fra et ideelt Synspunkt var det rette. Dette fører altsaa til, at mange blive i Folkekirken og tage mod den kirkelige Vielse, som ikke burde have den; dette men de selv og end mere Præsten, men de gøre det for at blive i Folkekirken, og det er sikkert ikke at værne om Kirkens Værdighed; saa lidt som det er at værne om den borgerlige personlige Frihed.

Det er disse Anker, som jeg har at føre mod den bestaaende Tilstand, og det skulde glæde mig, om navnlig den ærede Minister kunde faa et lidt stærkere Indtryk af, at disse Mangler ere til Stede, og derfor vilde gøre lidt mere for at komme bort fra dem, end han hidtil har været villig til. Lad mig minde om den ganske vist lidt stærke Udtalelse, jeg i Fjor citerede af Pastor Dines Pontoppidan, der i „Fædrelandet“ for 1859 skrev, at intetsteds kaster man Perler for Svin og det hellige for Hunde i den Grad som ved den kirkelige Vielse. Han havde Følelsen af, at dette Spørgsmaal brændte; han hørte ikke til dem, der sagde: Lad det vente, lad det blive ved det bestaaende!

Naar man saa er klar over dette, at vi maa bort fra det bestaaende, bliver det næste Hovedspørgsmaal, hvad vi saa skulle gaa over til. Der er da i saa Henseende tre Udveje — jeg kan ikke tænke mig andre — det man kalder Nødcivilægteskabet, det fakultative Ægteskab og det almindelige borgerlige Ægteskab. Nødcivilægteskabet var det, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds hentydede til i sin Omtale af fraskiltets Vielse; og det var maaske noget lignende, den ærede Minister sigtede til, naar han

talte om at finde en Udvej med Hensyn til Skøger og deres Alfonser. Jeg vil sige, at den Indvending, man har mod denne Udvej, og som ved det Eksempel, den ærede Minister fremdrog, blev saa saare stærkt bestyrket, er jo den, at naar man gør det borgerlige Ægteskab til Vielsesform for Skøger og deres Alfonser og andre, paa hvem man sætter det borgerlige Samfunds eller det kirkelige Samfunds Ringeagts Stempel, saa kan Staten ikke være tjent dermed? Det er derpaa, at denne Udvej altid er strandet, at man fra Kirkens Side har sagt: Disse Folk, som vi ikke kunne være bekendte at vie, henvise vi til at søge borgerlig Ægteforening. Men saa kommer Staten og siger: Nej, efter Statens Love have de intet forbrudt. Deres Ægteskab er fuldstændigt lovligt, og saa ville vi sandelig ikke anvise dem en Vielsesform, som kun betragtes som god nok for Udsbud. Derpaa er Udvejen med Nødcivilægteskab hidtil strandet. Det fører til, at den borgerlige Ægteforening sænkes saa dybt i den almindelige Bevidsthed, at det ikke tilfredsstiller Statens Krav paa, at der ogsaa skal være en agtet Vielsesform for dem, der ikke kunne faa den kirkelige Vielse. Den anden Udvej er jo det valgfri, det fakultative Ægteskab, som jo nu — bedre sent end aldrig — har fundet Talsmænd her i Tinget. Der vil jeg sige — paa Forslagsstillernes Vegne tror jeg at kunne sige det, men i alt Fald for mit eget Vedkommende — at jeg ikke vil optræde som Bekæmper af den Udvej. Vi have selv stillet Forslag — det vedkende vi os — om at gaa den Vej, og vi have i den Henseende ikke forandret Anskuelse. Vi have ved Siden deraf altid sagt, at vi helst ønskede, havde ønsket og fremdeles ønske det almindeligt gennemførte borgerlige Ægteskab, men vi vare den Gang villige til at nøjes med det fakultative, og jeg tror ikke — i alt Fald gælder det mig — at vi i den Henseende have forandret Anskuelser. Men mine Herrer, det turde være, at Tiden i saa Henseende er løbet noget for langt. Det turde være, at man har gjort mere Skade, end man maaske tror, ved ikke at vedkende sig sin Tilslutning til denne Tanke tidligere. Jeg ved meget vel; hvad der taler derimod, og jeg vil ogsaa referere det. Imod den Udvej taler dette, at det giver Plads for Vanekristendom i samme Grad som den nuværende Tilstand. Hvis vi nu gaa dertil, saa vil der være saare faa, der vove at bryde med det nedarvede, det vanemæssige, det sædvanlige; man vil vedblive i store Skarer at strømme